

Nagy szükség lesz a jövőben az erdészek szakértelmére, elkötelezett munkájára

Beszélgetés Nagy István agrárminiszterrel

Március 21-e az Erdők Nemzetközi Napja. Ezen a napon szerte a világban az erdők és a fák állnak a társadalmi közfigyelem fókuszában. Ebből az alkalomból dr. Nagy István agrárminiszterrel beszélgettünk a hazai erdőgazdálkodás aktualitásairól.

– Az ENSZ Mezőgazdasági Szervezete, a FAO által 2013-ban életre hívott Erdők Nemzetközi Napja 2020. évi motója az Erdők és a Biodiverzitás. Hogyan látja e kettő kapcsolatát, fontosságát a magyar erdőgazdálkodás eredményei, kihívásai és feladatai vonatkozásában?

– Ez egy nagyon összetett, és ennek megfelelően nagyon fontos kérdés. Először is a biológiai sokféleség fenntartásában kiemelt szerepük van az erdőknek, az ott dolgozó erdészek és természetvédők elkötelezett szakmai munkájának.

Erdeink biodiverzitásának megőrzése érdekében már eddig is számtalan döntést hoztunk. 80 ezer hektár a faanyagtermelést nem szolgáló erdőterület, ahol csak rendkívüli esetekben történik erdőgazdálkodási beavatkozás. Erdeink 21 százaléka természetes vagy természet szerű erdőállomány, és ezt az arányt törvényi előírás szerint meg is kell tartani. Folyamatban van a biodi-

verzitás megőrzését jól szolgáló örök-erdő-gazdálkodási módszerrel kapcsolatos jogszabályi keretek kihirdetése, amelynek sokéves gyakorlati tapasztalat adja az alapját. Az ország erdőterületének 42,5% százaléka védett, vagy a Natura 2000 hálózat része.

Jogszabályaink biztosítják azokat a védelmi előírásokat, amelyek hozzájárulnak erdeink biodiverzitásának megőrzéséhez. Például az erdők természetessége nem csökkenhet, védett és Natura 2000 rendeltetésű erdőkben biztosítani kell a holtfa visszahagyását, valamint fakitermelés során hagyásfa csoportok meghagyását, törekedni kell az erdők változatosabb fajösszetételére és szerkezeti kialakítására, 2017 óta nem lehet egyetlen erdőt telepíteni – mindennek fontos szerepe van a biológiai sokféleségben.

A Vidékfejlesztési Program eddig és a következő ciklusban is célul tűzte ki, hogy támogatást biztosítson mind meglévő erdeink állapotának javításában, mind pedig új erdők, fásítások létrehozatalában.

Készülőben van és hamarosan nyilvánosságra hozzák az Európai Zöld Megállapodás (Green Deal) részleteit. A növekedési stratégia célja egy modern, erőforrás-hatékony és versenyképes gazdaságra épülő, igazságos és virágzó Európai Unió, ahol 2050-re megszűnik a nettó üvegházhatásúgáz-kibocsátás, és ahol a gazdaság növekedése nem erőforrásfüggő.

A dokumentum kiemelt figyelmet szentel a biodiverzitás megőrzésének, az EU 2021-től 2030-ig érvényes biodiverzitás-stratégiájának. A stratégia tervezete várhatóan kiemelt szerepet szán majd az erdőknek, melyek globális léptékben a fajok nyolcvan százalékának szolgálnak élőhelyül. Az ütemterv alapján szorosan követi a biodiverzitás-stratégia megjelenését az EU új erdőstratégiájának kidolgozása és elfogadása.

Mindez meghatározó fontosságú az erdészeti ágazat jövőbeni fejlődése szempontjából, hiszen az Európai Unió szintjén ismerik el az erdők, a fák, a fenntartható erdőgazdálkodás gazdasági és társadalmi fejlődésben, a természet megőrzésében betöltött, nélkülöz-

hetetlen szerepét. Ebbe a vonulatba tökéletesen illeszkedik az itthon általunk elindított Országfásítási Program, valamint a kormány által a közelmúltban bemutatott Klíma- és Természetvédelmi Akcióterv is.

– A mindennapjainkat egyre inkább átszövő klímaváltozás hatásainak mérésében az erdő és a szakszerű erdőgazdálkodás szerepe mindjobban felértékelődik.

– A magyar erdők pótolhatatlan nemzeti értéket képviselnek. Olyan genetikai kincset jelentenek, melynek feltárása, megőrzése kulcsfontosságú az éghajlatváltozás hatásainak csökkentésében. Az erdők megővítésének és gyarapításának nincs alternatívája, hiszen az erdők oxigéntermelő és szén-dioxid-megkötő képessége, a hőmérséklet kiegyenlítésében, vagy a vízháztartásban játszott szerepe gyermekeink és unokáink jövőjének az egyik kulcsa. Ezért a klímavédelemmel kapcsolatos célok egyre hangsúlyosabb elemként jelennek meg az erdőgazdálkodásban, és előtérbe került az erdők széntároló kapacitásának kérdése is.

Ennek növeléséhez járul hozzá az Országfásítási Program, miközben a meglévő erdők megőrzése is kiemelt fontosságú maradt. Mindemellett kulcsfontosságú a szemléletformálás és az edukáció; fontos, hogy az egész társadalomhoz eljussanak üzeneteink, kezdeményezéseink és programjaink. Ebben is nagyon számítok az erdész szakmára.

Mindebből egyértelműen kirajzolódik, hogy az elmúlt időszakban átértékelődött az ágazat szerepe. Az erdők természeti értékének fenntartása, klímavédelmi funkciójának megőrzése, az Országfásítási Program kiszélesítése, a városi erdők szerepének erősítése, a barnamezős és feleslegessé vált honvédségi területek erdősítése, az út-fásítási program elindítása, a Klíma- és Természetvédelmi Akciótervben megfogalmazott célok teljesítése – például, hogy minden újszülött után tíz fát ültetünk, illetve huszonzét százalékra növeljük az erdőültetést — csak a fontosabb elemei az elkövetkező időszakban ránk váró kihívásoknak.

Rengeteg a feladat, és ezek megoldásához nagy szükség van az ágazatból érkező innovációra. A Klíma- és Természetvédelmi Akcióterv sikerének egyik kulcsa az erdész szakma. Miniszterként nem vállaltam volna ekkora felelősséget, ha nem lennék biztos abban, hogy az ágazat nemcsak partner lesz a célok megvalósításában, de maximálisan meg is felel az iránta támasztott szakmai elvárásoknak. Az elkövetkező időszakban nagy szükségünk lesz az erdészek folyamatosan frissülő szakértelmére, elkötelezettségére és tapasztalatára.

– *A területért felelős minisztériumi szakállamtitkárság szervezetében, illetve az erdészeti szakigazgatásban a közelmúltban végrehajtott változások is ezt az erősödő szerepet jelenítik meg?*

– Igen. Az Agrárminisztériumban a közelmúltban erdőkért felelős helyettes államtitkárt neveztünk ki, aki az erdőgazdálkodás mellett a vadgazdálkodással és halgazdálkodással kapcsolatos feladatok ellátásáért is felelős. Emellett nemcsak szimbolikusan, hanem a kormányzati struktúrát tekintve is fontos változás, hogy a szakállamtitkárság neve Erdőkért és Földügyekért Felelős Államtitkárságra változott.

– *A hazai erdőgazdálkodás az egyetlen ágazat, amely nettó szénelnyelő, vagyis a légköri szén-dioxid szabályozásában – mind lokálisan, mind regionálisan – rendkívül fontos szerepe van. A minisztérium által elindított nagy léptékű Országfásítási Program is az ebben rejlő klímavédelmi lehetőséget hivatott megcélozni?*

– A káros éghajlati hatásokra hazánk egyrészt a fával borított területek növelésével, Országfásítási Programmal válaszol. Ez, valamint a fenntartható erdőgazdálkodás teszi lehetővé, hogy a korábban említett Green Dealnek megfelelően Magyarország 2050-re megcélozza a klímasemleges gazdaság elérését.

Ha visszautalhatok az előző kérdésre: az erdészszakmai innováció, az ágazaton belüli paradigmaváltás fontossága megmutatkozik abban is, hogy a februárban bejelentett Klíma- és Természetvédelmi Akciótervbe beépült az az erdőtelepítési és faültetési program, amelyet tavaly ősszel hirdettünk meg. Ez jó példa az együttműködésre: a kormányzati célok elérésében kiemelt szerepe van a tárcának, és a magángazdálkodókra valamint az állami erdőgazdaságokra támaszkodva, közösen valósítjuk meg ezeket a célkitűzéseket.

– *Milyen szakmai szerepet szán a minisztérium az országfásítási program-*

ban az állami erdőgazdaságoknak, illetve mire és hogyan ösztönzi a magánerdő-gazdálkodókat, agrár-gazdálkodókat az erdőtelepítések terén?

– Stratégiai kérdés a gazdatársadalommal kialakított jó kapcsolat fenntartása, hiszen náluk vannak a beerdősíthető területek; az erdőterület érdemi növelése csak az ő érdekeltségük megteremtése esetén lehetséges.

Ezt a célt szolgálta a Vidékfejlesztési Program tavalyi módosítása, amellyel növeltük az erdősítések támogatását, de az Európai Unió szintjén is ezért harcolunk a 2021 és 2027 közötti időszak támogatási rendszerét tartalmazó stratégiai tervnek, a KAP-nak a kidolgozásánál. Szintén támogatja a folyamatot, hogy március 1-től a Nemzeti Földügyi Központ keretein belül új erdőtervezési rendszert hoztunk létre.

Az állami erdőgazdaságoknak kevesebb erdősíthető területük van, de komoly szakmai potenciált jelentenek a kiemelt programok megvalósításában. Például a Klíma- és Természetvédelmi Akciótervben megfogalmazott célkitűzések, az erdősítések támogatása esetében az állami erdőgazdaságok megfelelő szakértelmet tudnak nyújtani a gazdáknak és az önkormányzatoknak a tervek elkészítéséhez, az erdőtelepítések elvégzéséhez és az ápoláshoz.

– *Aktív méhészként a Miniszter úrhoz is bizonyára közel áll a hazai méhlegelő területek arányának növelése. Az Erdészeti Lapokban ebben a témában erdész-méhész kolléga tollából nemrég szakkikksorozatot jelentettünk meg. Az országfásítási programban szerepel ez a kettős szakmai cél, például mezővédő fásítások létesítése esetében? Ehhez rendelkezett támogatási források is?*

– A Klíma- és Természetvédelmi Akcióterv három pilléren nyugszik: az erdősítésen, az öntözésfejlesztésen és a méhészek támogatásán. Minden hatodik élelmiszer eltűnne, ha nem lenne beporzás, ezért az Agrárminisztérium kiemelten támogatja a méhészeket. Az Országfásítási Program nem tesz különbséget a fásítások célja között, nekünk minden fa elültetése fontos, ezért mezővédő fásítás sem maradhat el forrás hiányában.

– *A jövő generációinak környezettudatos nevelése nagyon fontos feladat. Mivel segíti a környezeti nevelési célok megvalósítását a minisztérium?*

– Az elmúlt egy évben a közvélemény sosem látott érdeklődéssel fordult a környezeti kérdések, és azon belül is az erdőgazdálkodás felé. Ez nemcsak több feladatot, hanem több lehetőséget, és egyben nagyobb felelősséget is jelent.

A társadalom érdeklődésének felkeltése nélkül hiába teszünk meg mindent: csak közösen védhetjük meg az elért eredményeket. Az emberek, különösen a fiatalok egyre nyitottabbak a téma iránt, ugyanakkor sajnos a társadalmi igényt és félelmeket kihasználva a közösségi médiában és a sajtóban is rendszeresen jelennek meg féligazságok vagy dezinformációk.

Ez nagyon fontossá teszi a tudatos építő, ismeretterjesztő munkát, ezért többek között az Országos Erdészeti Egyesülettel partnerségben idén még nagyobb erőket fordítunk a szemléletformálásra és az erdészeti szakma eredményeinek bemutatására.

Nagy érdeklődés kíséri az erdők ökoszisztéma-szolgáltatásait bemutató, középiskolásoknak szóló vetélkedőt; több mint 150 csapat jelentkezett erre a tanulmányi versenyre.

Ezzel párhuzamosan, az Erdők világnapján elindul a „Mi fán terem az erdő?” címet viselő országos kampány, amelyben az Agrárminisztérium vezetői mellett köztisztviselőket álló, ismert emberek vállaltak szerepet. Ebben szintén az erdők ökoszisztéma-szolgáltatásait mutatjuk be, mert hiszünk abban az alapelvben, amelyen az erdészeti környezetek környezeti nevelése nyugszik: azért kell megismertetni az erdők értékét a nagyközönséggel, mert amit ismerünk, azt meg is védjük.

Nagy László

Fotó: Pelsőczy Csaba/AM